

Θέμα 4ο: Σάββατο 1 / Κυριακή 2 Νοεμβρίου 2025

ΠΑΝΤΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΔΙΗΓΗΣΗ

Στην Τριμυθούντα, περιοχή της Κύπρου όπου ήταν επίσκοπος ο άγιος Σπυρίδων, ήρθε κάποτε και τον επισκέφθηκε ένας καπετάνιος που είχε ανάγκη από χρήματα για να κάνει εμπόριο. Ζήτησε λοιπόν από τον Άγιο Σπυρίδωνα να του δανείσει κάποιο ποσό. Ο Άγιος, μαζί με τις άλλες αρετές που είχε, διακρινόταν και για τη λεπτότητα του και δεν θέλησε να του αρνηθεί. Γι' αυτό κι έδωσε στον καπετάνιο λίγα χρυσά νομίσματα τα οποία κρατούσε για τις ανάγκες της Μητροπόλεώς του.

Ο καπετάνιος πήρε τα χρυσά νομίσματα και αφού έκανε το ταξίδι του και πήγε καλά το εμπόριο, γύρισε και πήγε πάλι να επισκεφθεί τον Άγιο, για να του επιστρέψει το χρέος. Ο Άγιος Σπυρίδων, με πολλή απλότητα, είπε στον καπετάνιο να τοποθετήσει τα χρήματα στο κουτί, από το οποίο τα είχε πάρει πριν από καιρό, χωρίς να εξετάσει τίποτε και χωρίς να μετρήσει τα χρήματα, όπως κάνουν συνήθως οι άνθρωποι. Και πράγματι ο καπετάνιος, που σεβάστηκε την εμπιστοσύνη που του έδειξε ο Άγιος, κατέθεσε στο κουτί όσα ακριβώς χρυσά νομίσματα είχε δανειστεί.

Και μια άλλη φορά, όταν πάλι χρειάστηκε χρήματα, του είπε ο Άγιος και πήρε μόνος του από το κουτί και ξανά, χωρίς να πονηρευτεί, τα κατέθεσε. Αυτό συνέβη πολλές φορές μέχρι που κάποτε ο καπετάνιος υπέκυψε στον πειρασμό της φιλαργυρίας και της δολιότητας και θέλησε να εξαπατήσει τον Άγιο που του είχε δείξει τόση εμπιστοσύνη. Έτσι λοιπόν, ενώ τον είχε αφήσει ελεύθερο ο Άγιος να δανείζεται μόνος του όσα νομίσματα χρειαζόταν, αρκεί να τα αντικαθιστούσε μόλις τα κέρδιζε, αυτός μια φορά έκανε τάχα πώς τοποθετεί τα χρήματα στο κουτί, αλλά στην πραγματικότητα δεν έβαλε μέσα τίποτε. Μόνο σφράγισε το κουτί κι έφυγε.

Τι συνέβη όμως; Τα χρήματα που κράτησε χωρίς να τα επιστρέψει στον Άγιο τα ξόδεψε χωρίς να κερδίσει τίποτε. Ήρθε λοιπόν πάλι σε ανάγκη και πήγε όπως και άλλοτε στον Άγιο:

–Σε παρακαλώ, δάνεισέ μου, του είπε, μερικά χρήματα και μόλις τα εξοικονομήσω θα σ' τα επιστρέψω, όπως έκανα και τις άλλες φορές.

Από τον διορατικό όμως Άγιο Σπυρίδωνα δεν ξέφευγε η δολιότητα του εμπόρου.

–Αφού λοιπόν έχεις πάρει χρήματα τόσες φορές, γνωρίζεις πού θα τα βρεις, του απάντησε ήρεμος και πράος όπως πάντα. Πήγαινε, άνοιξε το κουτί και πάρε όσα χρειαζόσαι.

Ο πονηρός καπετάνιος, σαν να μην είχε πράξει τίποτε το ένοχο, πήγε να πάρει τα χρήματα από το κουτί. Κι αφού το άνοιξε και το βρήκε άδειο, όπως βέβαια το είχε αφήσει, κάνοντας τον ανήξερο, πήγε και το ανέφερε στον Άγιο. Πίστευε ότι θα ξεγελούσε τον Άγιο και θα του έδινε άλλα χρήματα.

–Για κοίταξε λίγο πιο προσεκτικά το κουτί, του είπε ο Άγιος. Από τότε που έβαλες εσύ μέσα τα χρήματα, κανείς άλλος δεν το άγγιξε.

Ο καπετάνιος για να μην αποκαλυφθεί, προσποιήθηκε ότι έψαχνε. Φυσικά όμως δεν μπορούσε να βρει κάτι που ο ίδιος το είχε εξαφανίσει. Έτσι κάνοντας τον ανήξερο γύρισε και πάλι στον Άγιο και υποκριτικά του είπε ότι δεν βρήκε απολύτως τίποτε. Τότε ο πράος και διορατικός άγιος Σπυρίδων του είπε:

–Αν πραγματικά, αγαπητέ μου, την τελευταία φορά είχες βάλει μέσα τα χρήματα, θα μπορούσες εύκολα να τα βρεις. Αν όμως τώρα ζητάς να πάρεις από εμάς αυτά που ήδη έχεις πάρει με τα χέρια σου, να ξέρεις ότι τον εαυτό σου κοροϊδεύεις κι όχι εμάς.

Στα λόγια αυτά του Αγίου, ξύπνησε η συνείδηση του καπετάνιου και κατάλαβε το μεγάλο σφάλμα του. Έπεσε στα πόδια του Αγίου και του ζητούσε συγγνώμη για τα ψέματα που του είχε πει και για όλο το τέχνασμα της απάτης. Ο Άγιος βέβαια τον συγχώρησε και τον συμβούλευσε στο εξής να μην επιθυμεί τα ξένα πράγματα, ούτε να λερώνει τη συνείδησή του με δολιότητες και ψέματα. Διότι το ψέμα κι η απάτη είναι μεγάλη αμαρτία ενώπιον του Θεού κι όχι μόνο δεν φέρνει κανένα κέρδος, αλλά είναι πραγματική ζημιά γι' αυτόν που επιδίδεται σε τέτοιου είδους καταστάσεις.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Το αληθινό αυτό περιστατικό από τη ζωή του αγίου Σπυρίδωνος είναι πολύ διδακτικό για όλους μας.

1. Ποια ήταν η απάτη του εμπόρου που ανακάλυψε ο Άγιος Σπυρίδων; (...)

Προσποιήθηκε ότι έβαλε τα χρήματα στο κουτί αλλά στην πραγματικότητα τα κράτησε.

2. Γιατί θέλησε να εξαπατήσει τον άγιο ο έμπορος; (...)

Γιατί νόμιζε ότι έτσι θα κέρδιζε περισσότερα χρήματα.

3. Τελικά όμως αποκαλύφθηκε η απάτη του. Τι συμβουλή του έδωσε τότε ο Άγιος; (...)

Να μην εξαπατά τους ανθρώπους, διότι, όπως του είπε, το ψέμα κι η απάτη είναι μεγάλη αμαρτία ενώπιον του Θεού κι όχι μόνο δεν φέρνει κανένα κέρδος, αλλά τελικά επιφέρει και ζημιά.

Ευκαιρία λοιπόν σήμερα να συζητήσουμε για το ψέμα, που είναι μεγάλη αμαρτία και αποτελεί πληγή για την κοινωνική ζωή. Κάποιοι βέβαια μπορεί να πουν: Τα ξέρουμε αυτά! Από μικρά παιδιά μαθαίνουμε να μη λέμε ψέματα...! Κι όμως δεν είναι μόνο τα ψέματα με τα λόγια! Πολλές φορές επειδή το ψέμα είναι «χοντρό» και δυσκολευόμαστε να το πούμε, χρησιμοποιούμε άλλες μορφές ανειλικρίνειας. Και πάλι όμως αμαρτάνουμε. Μπορεί να μη λέμε φανερά ψέματα, όμως η όλη συμπεριφορά μας να βασίζεται στο ψέμα.

Ο αββάς Δωρόθεος σημειώνει ότι υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τρόποι για να πει κανείς ψέματα: Με τα λόγια, με τον νου, και με ολόκληρη τη ζωή.

α. Ψέμα με τα λόγια. – Αυτό όλοι το καταλαβαίνουμε:

Εκείνος που ψεύδεται με λόγια είναι αυτός που, όταν ας υποθέσουμε βαριέται να σηκωθεί να πάει στην Εκκλησία, δεν λέει «συγχώρησέ με, γιατί βαρέθηκα να σηκωθώ», αλλά λέει: «Είχα πυρετό, ήμουν ζαλισμένος, δεν μπορούσα να σηκωθώ, δεν είχα κουράγιο». Και λέει δέκα λόγια ψεύτικα για να μη μετανοήσει και ταπεινωθεί.

β. Ψέμα με τον νου. – Αυτό τι να σημαίνει άραγε; (...)

Εκείνος που με τον νου του λέει ψέματα είναι αυτός που δέχεται τις υπόνοιες. Αυτός που εύκολα υποψιάζεται τους άλλους και λέει: «Για μένα λένε». Κι αν σταματήσουν να μιλάνε, πάλι υποψιάζεται ότι σταμάτησαν γι' αυτόν. Και μ' έναν λόγο σε κάθε πράγμα έτσι υποψιάζεται τον αδελφό του, λέγοντας: «Για μένα το 'κανε αυτό, για μένα το 'πε εκείνο. Γι' αυτό το λόγο έκανε τούτο το πράγμα». Αυτός είναι που με τον νου του λέει ψέματα. Κι ύστερα απ' αυτό ακολουθούν άλλες αμαρτίες όπως κατακρίσεις, περιέργειες, κρυφακούσματα, διαμάχες.

γ. Ψέμα με τη ζωή. – Με αυτό τι εννοεί ο άγιος; (...)

Εκείνος που ψεύδεται με την ίδια τη ζωή του, είναι αυτός που, ενώ είναι πλεονέκτης μιλάει για ελεημοσύνη ή ενώ είναι υπερήφανος παριστάνει τον ταπεινό... Είναι ο διπρόσωπος άνθρωπος. Άλλος είναι μέσα του και διαφορετικός φαίνεται.

Όλα τα παραπάνω τα βλέπουμε να εφαρμόζονται και στη δική μας ζωή. Είναι πράγματι πολλοί που λένε ψέματα απ' ευθείας, απροκάλυπτα: «Δεν το έκανα αυτό», λέει κάποιος, ενώ το έκανε. «Άργησα γιατί μας καθυστέρησε ο καθηγητής στο φροντιστήριο», ενώ πήγε αλλού. Πόσα παρόμοια παραδείγματα ανειλικρίνειας μπορούμε να εντοπίσουμε και στη δική μας ζωή! Γιατί όμως;

4. Γιατί κάποιος άνθρωπος, ένας νέος της ηλικίας σας, να προτιμά το ψεύδος από την αλήθεια; (...)

- Κάποιος μπορεί να φοβάται τον έλεγχο ή την τιμωρία από γονείς, καθηγητές αν ομολογήσει τυχόν ενοχή του. Συγκαλύπτει τα γεγονότα για να μην υποστεί τις συνέπειες των πράξεών του. Π.χ. παρατήρηση, αποβολή, στέρηση εκδρομής, μείωση βαθμού κλπ.

- Άλλος δεν θέλει να χάσουν οι άλλοι άνθρωποι την καλή ιδέα που έχουν γι' αυτόν. Αποφεύγει να φανερώσει τα λάθη του για να μη χαλάσει η εικόνα του, το image του. Προσποιείται στους φίλους του ότι είναι ενημερωμένος για όλα ή ότι συμμετέχει παντού όπου πάνε και οι άλλοι, για να μην τον πουν οπισθοδρομικό. Υπερβάλλει για να δείξει τη δήθεν αξία του.

- Άλλος κρύβεται και υποκρίνεται για να μην τον καταλάβουν ότι είναι άνθρωπος της Εκκλησίας ή το αντίστροφο, όπως το σημείωσε ο άγιος Δωρόθεος.

- Άλλος επιδιώκει να πετύχει με ύπουλα και κρυφά μέσα. Λέει ψέματα ή χρησιμοποιεί την απάτη για να πάρει μεγάλους βαθμούς στο σχολείο, για να πουλήσει τα προϊόντα του στη δουλειά του, για να πετύχει κάποια επαγγελματική θέση.

5. Εμείς ως χριστιανοί νέοι πρέπει να αγωνιστούμε να διώξουμε μακριά κάθε πειρασμό ψεύδους. Χριστιανός και ψεύδος δεν συμβιβάζονται. Ξέρετε γιατί; Γιατί είναι μεγάλη αμαρτία το ψέμα;

α. Το ψέμα μας χωρίζει από την Αλήθεια, που είναι ο Χριστός.

Κάθε ψέμα αποτελεί προσβολή του Θεού και μας κάνει πιο πολύ να συγγενεύουμε με τον διάβολο που είναι ο πατέρας του ψεύδους (Ιω. η' 44). Αυτός είναι που είπε το πρώτο ψέμα στην ιστορία της ανθρωπότητας.

- Θυμάστε ποιο ήταν αυτό το ψέμα και σε ποιον το είπε ο διάβολος; (...)

Ο διάβολος είπε ψέματα στους πρωτοπλάστους ότι τάχα, αν θα έτρωγαν τον απαγορευμένο καρπό, θα γίνονταν κι αυτοί θεοί. Οι πρωτόπλαστοι έπεσαν θύματα αυτής της απάτης και από τότε άρχισε για αυτούς και όλους τους ανθρώπους μια φοβερή τραγωδία.

Η Αγία Γραφή μας μιλάει για την αρχή του ψεύδους και τις ολέθριες συνέπειές του από τα πρώτα κεφάλαια του πρώτου βιβλίου της. Σε όλες τις σελίδες της μέχρι και την τελευταία φανερώνεται ότι ο Κύριος Ιησούς είναι η Αλήθεια και ότι ο διάβολος είναι ο εφευρέτης του ψεύδους. Και στο τελευταίο βιβλίο της, την Αποκάλυψη, διαβάζουμε ότι θα μείνει έξω από την βασιλεία και την αγάπη του Θεού «πᾶς ο φιλῶν καὶ ποιῶν ψεύδος», δηλαδή όποιος αγαπάει και πράττει το ψέμα (Αποκ. κβ' 15).

Ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός κατηγορηματικά μας τονίζει: «έστω ο λόγος ὑμῶν ναί ναί, οὐ οὐ» (Ματθ. ε' 37). Ο λόγος σας να είναι πάντα αληθινός, ξεκάθαρος, σαφής. Όταν λέμε ναι, να εννοούμε ναι, και όταν λέμε όχι, όχι.

β. Το ψέμα μας αποξενώνει και από τους άλλους ανθρώπους.

Όταν λέμε ψέματα, οι άλλοι δεν μας έχουν εμπιστοσύνη. Με την ειλικρίνειά μας διευκολύνεται η συνεργασία μας, διαλύονται οι υποψίες, κερδίζουμε την αληθινή εκτίμηση, γινόμαστε αγαπητοί, περιζήτητοι. Ας σκεφθούμε κι αυτό που λέει ο απόστολος Παύλος «ὅτι εσμέν ἀλλήλων μέλη» (Έφεσ. δ' 25). Και επειδή είμαστε μέλη του ίδιου Σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας, που έχει ως χαρακτηριστικό την αλήθεια, γι' αυτό και μεταξύ μας να είμαστε πάντα ειλικρινείς και αληθινοί.

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός είπε: «Εγώ ειμι ἡ οδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ιωάν. ιδ' 6). Ας αγωνιστούμε κι εμείς να λέμε πάντα την αλήθεια και να είμαστε προς όλους ειλικρινείς. Τότε και ο

Θεός θα μας αγαπά, θα μας ενισχύει με τη Χάρη Του, θα κατοικεί μέσα μας και θα γίνεται εμπνευστής της ζωής μας. Αλλά και στο περιβάλλον μας η ειλικρίνεια θα μας κάνει συμπαθείς και θα μας αναδείξει ανθρώπους απόλυτης εμπιστοσύνης. Ας το πάρουμε λοιπόν απόφαση και ας το κάνουμε σύνθημά μας:

ΣΥΝΘΗΜΑ: Πάντοτε ειλικρινείς.